

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 » — »
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Egy hónapra — » 60 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egy hónapra — » 80 »
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy hónapra 1 » — »
Egyes szám ára 4 kr.

Az ugratók.

A kulissza-titkok lassankint napfényre kerülnek s egyszerre világossá kezd válni a mi az egész ország előtt — a benfenetek aránylag csekély hadától leszámítva — érthetetlenek, logikai abszurdumnak tűnt fel.

A Wekerle-kormány azért demisszionált, mert, a mint a miniszterelnök a képviselőházban és a főrendiházban kijelentette, nem osztályosa többé a korona bizalmának abban a mértékben, a mely az eredményes kormányzáshoz multhatatlanul szükséges, többet vonakodott elmondani. E nyilatkozattal szemben persze még mindig érthetetlen maradt, hogy miért épen az egyházpolitikai sarkalatos törvények szentesítésekor vesztette el a kormány a korona bizalmát? Hiszen az ő szempontjukból véve fel a dolgot, épen most kellett volna ezt a kormányt megtartani, hogy trivialis kifejezéssel élve, a mit főzött, egye is meg, vagyis hajtsa hát végre a magyar állam konszolidációjára annyira sürgősnek és elodászatatlannak híresztelt egyházpolitikát, annyival is inkább, mert ilyen nagy mű iránt csakis a saját mestere viseltethetik a legodaadóbb szeretettel és önfeláldozással, teljesen átérteni is csak az képes, aki megalkotta, leghivebben interpretálni csak az interpretálhatja, legmegfelelőbben életbeléptetni csak ő tudhatja. És mégis mind annak az ellenkezője történt.

Hanem a mi addig érthetetlen volt, kezd immár érthetővé válni, a megértéshez Busbach Péter legújabb röpirata »az utolsó öt év« szolgáltatta a kulcsot. Egyszerre felpattannak a be nem avatottak előtt is az eddig oly gondosan bezárt ajtók, s láthatóvá lesz a szabadelvűpárt kohója, a melyben ezt az egész egyházpolitikát kisütötték.

A mit eddig csak az ellenzéki sajtó hangoztatott volt, hogy t. i. az egyházpolitikát hanyatló prestízsének helyreállítása céljából, tehát taktikából, de heve-

nyészve, országos szükség nélkül rántották elő, azt most a párt egyik korifeusa, a ki szintén nem volt az egyházpolitika elodázhatatlan szükségességéről meggyőződve, nyíltan bevallja.

Szapáry háta mögött összeesküdött volt a saját pártja, s míg ő Bécsben járt, idehaza a klubban azt határozták el, hogy ki kell ugratni a nyulat a bokorból, hadd lássák, meddig terjed Szapáry szabadelvűsége, a kiugratásra a hirtelen előrántott egyházpolitikának kellett szolgálnia, melyről még a szabadelvűpártban is 1892. október közepén még alig beszélt valaki. Az most mellékes körülmény, hogy Busbach Péter maga is ezen általa odáig nem értett, keletkezésében és intenczióiban nem ismert egyházpolitikát a parlamentben, meg a sajtóban is egyedül üdvözítő s föltétlenül azonnal szükséges politikának hangoztatta.

Tehát a nemezis, vagy az a régi közmondás: «a ki másnak vermet ás, maga esik bele» teljesült most rajtuk, Szapáryt ők ugratták ki, őket most mások ugratják ki.

Persze, hogy még mindig görcsösen ragaszkodnak, nem a hatalomhoz, mely immár kiklított kezeik közül, hanem a jelszavakhoz. Most is kiáltják, hogy más mint az ő liberális politikájuk, Magyarországon nem lehetséges, a lelépett miniszterek is az új kormányelnökjelölttel megígértetik maguknak (vajjon quo jure?) hogy esonkítatlanul meg fogja őrizni örökségüket, hogy másképp bele sem megy a dologba, mint azon eltökélt szándékkal, hogy mindenben folytatni fogja azt az utat, mely őket is — zsákutczába vezetete.

Hanem hogy a kompaktság már nem olyan szilárd, mutatja egyrészt, hogy a kötelező polgári házasság miatt kilépettek s mostan a pártonkivüliek táborát képezők minden esábitgatás dacára sem akarnak visszalépni, másrészt pedig, hogy épen most vették kezdetüket újabb kilé-

pések, így tehát minden ellenkező híresztelés dacára a válság nemcsak kormányválság, hanem pártválság is, s előbbutóbb, de minél hamarább meg kell alakulnia egy az ország igazi szükségleteit felfogni tudó új kormánypártnak, mely a nemzet igazi többségének igaz kifolyása legyen s melyet ha másképp nem, hát a jelenlegi országgyűlés felosztatásával s új választások kiírásával kell megteremtteni. Ezt tudja a nemzeti párt is, azért nem ártja bele most magát semmilyen fuzióba, de újabb sánczokat fognak az új választások az egyházpolitikai irányra nézve is előteremtteni, a melyekre a szabadelvű reformerek, kik nagyon jól tudták, milyen előkészületlenül rohanták meg a nemzetet, mindig borzalommal gondoltak.

Már is szó van róla, hogy ha csakugyan Héderváry lesz az új kormányelnök, kivel szemben a szabadelvű párt a múlt év június 2-án olyan loyalsan (?) viselte magát, megkapja az országgyűlés felosztatására és az új választások kiírására a felhatalmazást, ez lesz az ő garanciája, melylyel normalis állapotokat fog létesíteni, hogy a felzaklatott kedélyeket lecsendesítse és megnyugtassa. Erős kezű mesternek kell jönnie, hogy a földözött gonosz szellemeket visszaszorítsa.

A löseai választás. A sokat rágalmazott löseai képviselőválasztásról egy jól értesült politikai vezérférfi ezt írja: «Szegényeknek csak zászlókra való pénzök volt. A nép a vesztegetést elutasította és a papság a pressziót és seductiót. Ez erkölcsi eredmény!»

Még ha oly fényes diadal nem kísérte volna is azt a választási küzdelmet: dicsőség a politikai érettség és elvhűség eme tündöklő példájának!

Megérdemli ez a derék kerület, hogy elégtételtül is dicsősége ismételtlen urbi et orbi zengjen!

A liberális lapok és az izgatás. Több liberális lap közölvén az egyházpolitikai törvényeknek a hivatalos lapban történt beigtatását, egyuttal majdnem szóról-szóra ugyanazon figyelemzetést is tették, hogy most már senki még csak véleményt se merjen mondani ama törvényekről.

Tisztán jogi s illetőleg kriminalisztikus szempontból érdekesnek tartjuk arra utalni, hogy a kuria több ítéletében milyen kifejezést nyert annak meghatározása, hogy mi a törvény elleni izgatás.

»Az izgatás tényálladékát nem a törvény, vagy törvényes határozatoknak, habár nem helyeseltető-ellenzenyvel nyilvánított bírálata, nem az azok felőli becsmérő, vagy tiszteletlen nyilatkozat, sőt még nem is valamely lealacsonyító véleménynyilvánítás, hanem kizárólag a törvény rendelete iránti engedelmség megtagadását tartalmazó egyenes felhívás képezi.«

Katholikusok jogai.

Győrffy Gyula, az erdélyi kath. status uj alelnöke átadta már a budai kir. kabinetirodában a status-gyűlés feliratát, melyben a status kéri a királyt, hogy az egyházpolitikai törvények a kath. autonómiával egyidejűleg léptessenek életbe.

Programczikkünkben világosan kijelentettük e kérdésben lapunk álláspontját, lesz még alkalmunk bővebben is kifejteni azt. Mi a revízió mellett vagyunk. A statusgyűlés kevesebbet kér, de ezt a keveset követelni is lehet, oly méltányos az. Nem kell, hogy valaki kath. szempontból tekintse e kérdést, ha csak egy szemernyi igazi szabadelvűség van benne, kell, hogy belássa e követelés méltányos voltát. Mert ha kimondja az állam, hogy előtte minden vallás (vagy csak minden bevett vallás) egyforma, — mi jogon avatkozik akkor a katolikusok dolgaiba? Ha minden más vallásbeliek maguk választhatják lelkészeiket, maguk igazgathatják iskoláikat, maguk kezelhetik vagyonukat, — miért legyenek mindezekből csakis a katolikusok kizárva? Jól tudjuk, mi a felelet reá a liberális uraknál: a király főkegyuri joga. Nem akarunk ez alkalommal értekezést tartani a kir. főkegyuri jog eredetéről és kiterjedéséről, akik a tudománnyal lépést tartanak úgy is tudnak már a liberálisok avult nézetein, csak arra utalunk, hogy ha a királynak meg van is a főkegyuri joga, nincsen a miniszternek, aki esetleg más vallású is lehet. Ha majd meglesz a kath. autonómia s ez lesz a közeg, mely által a király főkegyuri jogát gyakorolni fogja, csak akkor lesz meg a paritás a bevett vallások között. Addig nemhogy előjoguk lenne a katolikusoknak a más vallásúak felett, hanem ellenkezőleg, mert a más vallásúak szabadon maguk intézik dolgaikat a katolikusok pedig ki vannak szolgáltatva a kormány — vagyis a kormányok önkényének.

A szabadelvűségről.

Megemlékeztünk lapunkban Kozáry Gyulának »Korkérdések« czim alatt kiadott konferencia beszédeiről s megígértük, hogy azokra visszatérünk.

Jelenleg közöljük az igen érdekes beszédek közül azt, mely a »szabadelvűséget« tárgyalja:

I.

A szabadelvűség ma lényegében más, mint volt hajdan. Csupán a név, a frázisok takargatják még a meghurczolt és megtépett szabadság foszlányait.

A szabadelvűség alapjában nagylelkű, a természetjog örök törvényein alapuló, a központosító abszolutizmus ellenében föllállított rendszer vala, mely a népet tevékeny közreműködését vallotta vezérelvül az államélet föladatainak teljesítésében. Szószólója volt amaz élő összeköttetésnek, melynek egészséges és szabad társadalomban a népetet összefűzni kell a hatalommal. Küzdött az egyéni szabadság szent jogáért, védte a családi szentély küszöbét, a társulatok és egyetek, a tartományok és törvényhatóságok autonóm jogait. És sikerült kivívnia a társadalmi szabadságokat, az elidegeníthetetlen és sérthetetlen jogrend keretében működő szabad intézményeket, örködött az életmód és hivatalválasztás joga fölött, megóvta a vagyoni függetlenséget és a rendelkezés jogát az élet határain belül és a halál utánra. — Ez a szabadelvűség a kereszténység tanaiból és gyökereiből sarjadzott, az egyház gyámolító karjai között növekedett, mely minden jog védőbástyája s a szent szabadság szűz talaja volt. Ez a szabadelvűség multja és dicsősége.

S mi a szabadelvűség ma? Megfelel reá századunk bölese: XIII. Leo pápa: az egyháznak, a kereszténységnek elvi ellensége. A mi a naturalizmus, a természet törvényeinek föltétlen és kizárólagos alkalmazása a morál-tudományban, a társadalomtudományban, az a szabadelvűség a politikában. Ezen tan alapdoktrínái szerint: az egyén elismerheti önmaga fölött Isten tekintélyét és törvényét, azonban az ember, mint társas lény fölött, nincs keresete Isten

törvényének. A polgári élet teljesen elválasztandó a magánélettől. — Pedig elkülöníteni az evangéliumot — mondá Schlauch — a polgári és társadalmi kötelességektől: úgy tenni külsőleg, mintha a kereszténység nem is léteznék, ez annyit tenne, mint félreismerni, vagy épen tagadni a hatást, melyet a vallás a lelkekre gyakorol.

A kormányzati szabadelvűség logikai végállomása a radikális és tökéletes liberalizmus Bakunin követőivel és a szociál-kommunizmus rémeivel.

A politikai szabadság jó és kívánatos dolog, haladásnak és tökéletesedésnek forrása, azonban a modern állam abszolutisztikus törekvései nivellálni készülnek minden szabad intézményt, korlátozzák a személyes és társadalmi szabadságot, hogy az államnak jogkörét tágítsák. A modern állam öncézlnak tekintve magát, fenség jogait kiterjeszteni törekszik minden életnyilvánulatra s abszorbeálni igyekszik az egyént, családot, egyleti életet és egyházat. — Csak egy szabadsága marad az állampolgárnak, és ez a választójog szabad gyakorlata. A valóságban azonban — kértem egy francia apologetával — mi haszna van mindezek után a politikai szabadság ezen kis mértékű gyakorlatából, azaz a nyilvános közhatalom konstituálásába való befolyás szemernyi e parányából, ha az a kormányzat, melynek fennállásához vagy megszilárdulásához hozzájárultam, számtalan törvényével és kérlelhetetlen bürokratizmussal ezerféle uton-módon bilincsekbe veri szabadságomat, szeszélye szerint szabályozza eselekedeteimet és a detailintézkedések rabszíjára fűzi egész életemet!? Mi hasznom van választójogom szabad gyakorlatából? Nem illuzió-e, mikor az abszolút államalany pantheisztikus és anyagelvű nézetei szerint az állam minden jognak forrása, melynek kegyadományaképen részesülhet csak az állam polgáregyes jogokban.

A keresztény állameszme helyébe eszményképül a jogállamot állították. A jogállam egyedüli és feltétlen ezéjét az általános és egyenlő polgári szabadság, a magán- és közbiztonság eszközzésében s a rendezett s békés polgári törekvések közjogi föltételeinek meg-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Titokszerű dolgok.

Irta: Sirius.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Hiába élünk az exakt tudományok korában; az emberi természet szomjazik a titokszerű, a esodálatos után. Az emberi ész mindenfelé korlátokra bukkan, melyeken úgy szeretne áthatolni. Még hozzá a történelem, a néprajz, sőt a saját tapasztalásunk is számtalan titokszerű dolgról értesít. Még pár évszázad előtt a tudomány mosolygott a esodák, a mystikus tünemények hallatára; és mainap már maga is kénytelen foglalkozni velök.

Ismeretes, hogy a babonaság állandóan kísérte a legtöbb régi népek életét, és mai nap is állandó társa a műveletlen népek vallási fogalmának. De e babonaságok sokszor minden kétségen felül álló titokszerű tényeken alapulnak.

Minden pogány népnél találkozunk a jóslással és bűbájossággal. Közvetítők az ember és szellemek közt a papok és varázslók. — Hogy Egyiptomban és Kaldeában a varázslás és idők óta divathan volt, az bebizonyított tény. Görögország jósdáiról, Simon Alazus, Tyanai Apollónius esodáiról teljes hitelt érdemlő régi írók értesítenek. Tertullian idejében kecskék és asztaok segítségével jósoltak. A szibériai samánok mesterségesen nyavalyatörésszerű állapotba ejtik magukat, s ilyenkor jövendölnek és esodálatos mutatványokat visznek végbe. Az indiai varáz-

lóról esodadolgokat beszélnek. A fakírok egyéb bámulatos mutatványokon kívül elevenen temetik el magukat, és hónapok mulva az állatok téli álmához hasonló állapotukból uj életre ébrednek. S hogy a dolog nem csalás, azt hivatalos és tudományos vizsgálatok állapították meg.

A kereszténység a pogány jósdákban nyilatkozó szellemeket és isteneket ördögöknek nyilvánította. De a pogány népek, a keresztény hitre tért barbárok nem oly könnyen szoktak le babonás szokásaikról. Amit eddig saját isteneikre fogtak, azt most az ördögnek tulajdonították. Így eredt a középkor boszorkányhite: a keresztény ördögöknak és a germán népek hitregéinek keveréke.

A mult század végén a felvilágosodás gúnyt üzött e boszorkányhítből, de ugyanakkor kapva kapott a titokszerű egy új fajtán: a mesmerizmuson vagy állati delejességen. Századunkban pedig a babona a spirítizmus alakjában ugy elterjedt, ahogy tán soha.

És ami igazán esodálatos, éppen az exakt tudomány emberei közül estek annak sokan áldozatául, mint pl. egy Zöllner, Weber, Fechner, Crookes, Huggins, Wallare, Flammarion stb.

Pár évtized előtt pedig felfedezték a hypnotizmust. Tulajdonképen már a régi egyiptomi orvosok és az indiai bűvészek ismerték és alkalmazták azt. De tudományos vizsgálódás tárgyává csak Braid manchesteri sebész tette 1840-ben. 1875 óta pedig minden nevezetesebb kórházban és egyetemen (Párisban, Nancyban, Bécsben stb.) tanulmányozzák. Ezáltal a titok-

szerű, mely felett addig a tudomány gúnyoló-dott, egyszerre tudományos kérdéssé lett.

A hypnotizmus vagy hypnosis nem egyéb mint mesterséges alvajárás. Ismeretes, hogy némely emberek álmukban beszélnek, megmozdulnak, felkelnek, sőt néha bámulatos dolgokat művelnek. Ezen állapothoz hasonló lehet mesterségesen is előidézni a legkülönbözőbb eszközök által. Ilyen eszközök, valamely fényes tárgynak közéről való hosszas merev nézése, egyenletes simogatások a testen végig, egyhangu nesznek feszült figyelemmel való tartós hallgatása stb. Sőt néha az is elég, ha a kísérlet tárgyául szolgáló személylyel fokozatosan elhíftetik, hogy ő álmos és nemsókára elalszik. Földolog azonban a gondolatnak és figyelemnek egy pontra való összpontosítása. Ismételt kísérletek után a hypnosis iránti fogékonyság mindig nagyobb lesz, kivált azokban, kik érzékeny idegzet mellett figyelmüket erősen össze tudják pontosítani. Főleg a hysteriának nevezett ideg betegség disponál a hypnosisra, kivált ennek magasabb fokaira; de ismételt és kitartó kísérletezés után mindenkit kisebb-nagyobb mértékben hypnotizálni lehet, sőt utóljára az ember önmagát is hypnotizálhatja.

A hypnosis tüneményei különböző embereknel, sőt ugyanazon egyénnél is különböző időben a dispositióhoz képest különbözők. Attól is függnek, hogy a hypnotizáló hogyan jár el. Mindamelllett a változatos tüneményeket bizonyos csoportokba lehet beosztani. Charcot szerint a hypnosisnak három foka van: az álom vagy lethargia, a merevség vagy katalepsia és a hypnotikus somnambulizmus a suggestióval;

szerzésében találta. [Mig csak politikai gyermekkorát élte a pártok törekvéseiben és Európa országaiban uralomra vágyott, a szabadság bűvös szavának hangoztatásával és az államhatalom gyengítésének örve alatt hódította meg a közvéleményt. Midőn azonban elérte célját és a kormányok evező rúdjaikat megfoghatta, vagy levetette a viselt álarcot, vagy a hatalom szédületébe esett. Hatalma érzetében a népjogok helyett az államjogokat, a polgári szabadság helyett a szuverén nemzetállam öntudatát, a szövetség s helyi autonómia helyett a merev központosítást emlegette.

A jogállam hirdetői a keresztény kultúr-állam eszméjétől idegenkedtek és a nemzeti kultúr-állam abszolutisztikus törekvéseit árulhatták. Ez a nemzeti kultúr-állam az ő öncélú szuverén öntudatában nem maradhatott közön-
bös az emberiség kultúr-törekvései iránt.

Az igazi kulturának, a szellemi és erkölcsi művelődésének zászlóját lobogtatta és magára vállalta az emberiség nevelésének gondozását.

Csak a társadalmi kérdésekkel, a munkás-kérdéssel és szegény-ügygyel nem foglalkozott egész a legújabb időkig a tőke és bourgeoisie kedvéért, míg a smittizmus és malthuzianizmus természetes gyermekei a szocial-kommunizmus, anarchiával és általános viláforradalommal nem fenyegetett. Inkább következtelen volt és ölbe tett kezekkel nézte a tőke és munka-kiáltó ellentéteit, aránytalan versengését. Németországban a »kulturkampf« a mindenható állam nevében üldözte a felvilágosodott és jogtisztelő század szégyenére a katolikus állampolgárokat.

A jogállam nevében az abszolutizmus bé-kőit kovácsolják: az állam rendjének feltétel-
értvényesülését hirdetik. A magyar államélet kilencz század viharaival daczoló alapjai inognak. Pedig — bölcsen mondá a nagy állam-
és kultur-bölcselő Schlauch — »államokat megingatni lehet herosztrateszi dicsőség, de a nemzet fejlődésének logikáját s ama törvényeket megfigyelni, melyek szerint e logika működik, valódi államférfiúi bölcsesség.«

bár e fokozatok közt éles határvonalat huzni nem lehet. A katalépsziában levő ember tagjait viaszként lehet hajlítani a csuklóban, de a nyert állásban, legyen bár az a legbizarrabb és az izmokra nézve a legterhesebb, a test mereven megmarad. Így lehet az embert ujja hegyén (de nem az egyensúly törvénye ellenér) hosszú időre megállítani, az emberrel mint merev szoborral bánni, fejét és sarkát megtámasztva hársára állani stb. A test oly érzéketlenné lesz, hogy operációkat lehet rajta végezni a nélkül, hogy érezné (pl. fogat huzni). A szempillák felnyitása, vagy lezárása, orvosszereknek, érzékeknek a test egyes részeihez közel hozása — és pedig néha a beteg tudtán kívül is — bámulatos testi és lelki állapotokat, betegségi tüneteket, daganatokat stb. idéz elő a testen. Dr. Luys kísérletei szerint üvegsőbe zárt lepárolt víz az alvóhoz közelhozva, benne a víziszony tüneteit kelti. Nagy foku hipnotikusoknál már ha az orvos valamely testrésze erősen néz, akkor is fájdalom támad abban.

A hipnosis még magasabb fokán a hipnotizált vakon engedelmessé válik a hipnotizáló parancsának: az orvos teljesen hatalmába keríti az alvó akarátát; a mit amaz neki suggerál, vagyis érthető módon szóval vagy jelleltudtára ad, az alvó pontosan végrehajtja. Azonkívül az alvó elhisz mindent, mit neki mondanak; a a hipnotizáló parancsával, szóval vagy jelekkel tetszése szerinti csalódásokat, káprázatokat hozhat létre benne, s minden érzékét megcsalhatja. El lehet vele hitetni, hogy anya, hogy tábornok, hogy szónok stb. s ezen hitének megfelelően viseli magát, jobban alakítva, mint egy színész.

Elfogulatlan ítélet a zsidó tudósokról.

Az alsó ausztriai tartomány-gyűlés utolsó ülésén heves támadást intéztek az antiszemiták a kormány ellen, a miatt, hogy zsidót neveztek ki egyetemi tanárnak. A zsidó egyetemi tanárok tudományos reputációját egy kath. pap: dr. Müllner, a bécsi egyetem jelenlegi rektora védelmezte meg a következő beszédben:

Legnagyobb meglepetésemre azt kell hallanom — ugymond — hogy valaki csupán azért, mert képviselő, kompetensnek hiszi magát arra, hogy ítéletet mondjon mindanegy fakultás felett. Ez nagyon izléstelen dolog és az az élez, melyet az előttem szóló ur gyártott, még izetlenebb. Husz éve vagyok katolikus pap, törhetlen híve az egyháznak. A tartomány-gyűlésnek még lesz alkalma szigorúan katolikus állásfoglalásomat megismerni. Évekig működtem a lelkipásztorság terén és ha exponáltam magam, az mindig csak az egyházért történt. De nem türhetem, hogy olyan sommásan végezzenek itt egyetemi kollégáimmal. Ezt határozottan vissza kell utasítanom és nem átalom kijelenteni, hogy erre a tartománygyűlésnek nincs is kompetenciája. Az az ur, ki a bécsi egyetemet megtámadta, nem is képes ítéletét indokolni. Nothnagel kollégámat különösen megtámadták az antiszemiták, pedig ha azok az urak a természeti tudományokat, különösen Wundt fiziológiáját tanulmányozták volna, tudniok kellene, hogy milyen nagy ideggyógyász Nothnagel tanár. Dante is keresztény volt, de azért tessék csak felütni Isteni Komédiáját és elolvasni benne, hogy mit ír a zsidó Averhoeről. Nagy keresztények, aquinói szent Tamás, a ki magasállású, nemes és szent is volt, hasonlóan nyilatkoztak zsidó tudósokról. Alig mulik el egy év, hogy ne volna alkalmam küzdeni Spinoza tantételei ellen, de ennek dacára kénytelen vagyok meghajolni e nagy szellem és nemeslelkű ember előtt, a mivel nem akarom azt mondani, hogy minden zsidó tudós olyan, mint Spinoza. De már a pusztá tapintat is elegendő kellett volna, hogy legyen, hogy a rektor jelenlétében meg ne támadják és vele szemtől-szembe ne piszkolják a vezetése alatt álló egyetemet. (Tetszés. Az antiszemiták közbekiáltanak.)

Müllner: Nem vagyok azaz ember, akit meg lehet félemlíteni. Ha az urak megtámadják a bécsi egyetemet, a nélkül, hogy évi jelentéseit tanulmányoznák, akkor nem csodálom,

A burgonyát nagy élvezettel eszi meg alma gyanánt s a vizet jóízűen issza meg bor gyanánt. És mindez nem pusztá elhitetés; az alvó nemesak hiszi, a mit neki suggerálnak, de érzi is azt és tapasztalja hatását. Így pl. a víztől, ha bor gyanánt itatják vele, megrészegszik, ha hajtó-szer gyanánt adják, diarrholt kap attól. Sőt nem is kell az alvóval semmit itatni; elég ha mondják neki, hogy ezt vagy azt ivott s az eredmény ugyanaz. E hit oly hatást gyakorol az alvó testére, hogy ha pl. egy ártatlan fadarbkával megkarczolják s azt mondják neki, hogy most éles késsel vágják fel karját, a karczolás helyén átszűrődik a vér (seb azonban nem támad); ha vizes papírt ragasztanak testére s elhitetik vele, hogy ez hólyaghuzó, a papír helyén hólyagok támadnak stb. Ily módon lehet vérizzadást is előidézni. Ha hideg tárgyakat nyomnak a testhez és azt tüzesnek mondják, a nyomás helyén égési sebek jelennek meg. Mindarra azonban, a mi a hipnosisban történt, az alvó ébredése után, ha a hipnosis teljes volt, nem emlékszik.

(Vége következik.)

Apróság.

Hölgy (már nem egészen fiatal); Biztosítom önt, hadnagy ur, hogy már számtalan kosarat osztogattam.

Hadnagy: Volt is rá elég ideje!

ha nem veszik észre, hogy épen ez egyetem egyik zsidó tudósa az, ki a maga nemében páratlan. Egy Jakoby nevét nem lehet kitörülni a tudomány történetéből, csak azért mert zsidó. Az a mód, melylyel itt támadnak, sérti az emberi méltóságot és határozottan tiltakoznom kell az ellen, hogy ilyen modorban beszéljenek olyan emberekről, a kiknek neve szerepet játszik a tudomány történetében.

Elismerés az érdemnek! — valljuk mi is. De nem szeretnők, ha ezt odamagyaráznák, hogy helyeseljük ezzel a budapesti egyetemen is a zsidó vallású tanárok kinevezését. A budapesti egyetem kath. alapítású, kath. alapokból tartják fenn jórészt ma is. Addig, míg e kérdést nem rendezik, — jogtalanság oda zsidó vallású tanárokat tenni.

Lapszemle.

Budapest, 1895. jan. 8.

A Magyar Állam vezércikke »A válsághoz« czim alatt konstatálja, hogy minden jel arra mutat, hogy Khuen-Héderváry megbízatása befejezettnek tekinthető, valamint az is, hogy a fuzió elmarad, az egyházpolitika megmarad. A koronának sikerült a szabadelvű párttal elfogadtatni a bánt, a szabadelvű pártnak pedig sikerült elfogadtatni vele az egyházpolitikai programot egész terjedelmében. Az egész egyházellenes politika sikerének kulcsa a mi szervesletlenségünkben rejlik és sorsunk nem is fog javulni mindaddig, míg a magyarországi katolikusok politikailag rendezve oda nem állanak az ellenzékre.

A Pesti Napló Khuen-Héderváry visszalépését tárgyalja a miniszterelnökségtől s csodálkozik azon, hogy a bánnak nincs kedve a mostani szabadelvű párti hangulat mellett kabinet alakításra. A visszavonulás okát abban találja, hogy Héderváry nem tudja elfelejteni a múlt nyári kudarcot s nincs kedve magát egy esetleges újabb bukásnak kitenni.

A Nemzeti Ujság »Szemfényvesztés« czim alatt a Busbach röpiratával foglalkozik s a bukott kormányt bírálja nagy objectivitással. A nép józanabb rétegeit a Wekerle kabinet sohasem tudta tévedésbe ejteni, mert ez tudta, hogy politikája csupán szemfényvesztés, semmit sem akart az országért, hanem mindent a maga hatalmáért, hasztalan deklamálta a legesábitóbb frázisokat, a közvélemény józan része mindig megvonta tőle bizalmát.

A »Budapesti Hírlap« a szabadelvű pártot ostromozza, mely mindent elkövet, hogy hatalma megmaradjon. Khuen Héderváry tehetséges és szimpatikus ember, de roppant óriási munkát kell kifejtene, ha ilyen pártnak még ezután is fenntartsa mostani hatalmát, mely Tisza Kálmán miniszterelnöksége óta odiosus az ország szemében s ennek a politikának tovább terjesztése esetleg veszedelmes lehet a legközelebbi választásokon. Az ilyen politikus tovább nem állhat fenn s nem alkalmas arra, hogy az országnak visszaadja nyugalmat.

Az »Egyetértés« mai számában gr. Apponyi Albertnek igazi érdeméül tudja be, azt a mit más oldalról szemrehányanak neki. S ez az, hogy a fuzionális törekvés az ő elvi álláspontján szenvedett hajótörést. Érezte azt, hogy bármi keskeny legyen is a köz a mi elválasztja a kormányparttól, csak akkor kormányozhat hasznosan, ha nemzeti álláspontjának teljességével jut a hatalom birtokába. De hisz gyakorlati számításból is jobb volt az, hogy Apponyi ellenezte a fuziót, mert miért dobta volna el utolsó erkölcs-erejét, egyetlen tőkét, mikor a közeli siker kecségetti? A fuziót ma ellen-szenvenessé teszi az, hogy mindenkitől elvek föladását követeli. S dacára, hogy épen ellenzék oldalán áll a legrosszabbul az elvhűség még sem értek meg a dolgok a fuzióra. De valyon nem tennék-e okosan a pártonkivüliek, ha ugy mint Aczél, belépnének a nemzeti pártba, elfogadva Apponyi nemzeti követeléseit!

A „Hazánk“ a lap élén gróf Zichy István »Szózat a koronához« című cikkét közli, melyből a következő részletet emeljük ki: »Felséges Királyom!« Nagylelkű elhatározásodban és vezérelve a népeid iránti szereteted által, elismerted törvényes jogait ezeréves alkotmányunknak és nemzeti kormányzatunknak. Most pedig rövid huszonhét év után — a nemzetek életében egy pillanat — oda jutottunk, hogy a nemzet ugyyszólván teljes fölbomlásban van; meg van bontva a béke a nemzetiségek között, meg van bontva a béke a vallásfelekezetek között, belehatolt a viszály még a családi szentélybe is.

Ezt pedig Felséges Uram! sáfáraid a szabadelvűség jelszava alatt művelték!

A »Nemzet« vezércikkében a »Változatlan pontok« cím alatt konstatálja, hogy a szabadelvű politikai irány nem változhatik, valamint a meghozott törvények végrehajtásától elállani, vagy a végrehajtáskor lényegökből kiforgatni, s a hátralevő javaslatokat elejteni nem lehet, s mindezekre első sorban a szabadelvű párt van hivatva.

Karcolatok.

(Tájékpölvételek a mi íróhelyünkönköl.)

Princzipálisunk tudvalevőleg mogorva vén ember, aki semmiképen sem tud »haladni« a modern világgal. Elég baj ez nekünk, a többieknek, a fiataloknak.

Képzeld az igen tisztelt és azonfelül nyájas olvasó, hogy minden falán a mi műhelyünknek ott van a szigorú »Forschrift«: hogy lapunk hasábjain soha sem »Kinának« sem »Japánnak«, sem a német császárnak, sem a muszka czárnak, sem a francia köztársaságnak stb. bölcs »tanácsokkal« szolgáljunk nem szabad.

Még ez hagyján. De azután nem szabad: a gonosztevők (hirrovatunkra nézve anynyira) becses személyeit (elkövetett dolgaik részletes leírásával) »popularizálni«, ugyanazok családjaik esetleges könyveit »profanizálni«, komoly ügyeket »kiparódiázni« stb. egy szóval nem szabad »szenczációkban« dolgozni.

Tessék ilyen »tilalomfák« alatt »jó« »ujságot« csinálni.

Persze az öreg mindig azt hajtogatja, hogy a közönséget hozzá kell szoktatni, hogy a »mi fajta« lapot is élvezze.

Kérjük szépen, tessék hozzászokni!

*

Különben a legpedánsabb »munkafelosztás« uralkodik nálunk.

Legutóbb azután egyszer előfordult az az eset, hogy a »parlamentárizmus«-ról kívántatott »íródní.«

Igen nagy zavarba jöttünk; valljon ki az »illetékes« fok?

Rendes szokás szerint »mindenki« és »senki« vágyott írni.

Végre az öreg kisütötte, hogy a parlamentárizmus semmiképen sem komoly dolog, téhat ez a darab a »Karcolatok« írójéé.

Hát csak »ráfanyalodtam« de különös, én a humorista, ezuttal komoly gondolatokra vetemedtem.

Bele is kerültek mind a »papirkosárba.« Visszakerestem s ime egy meglesetlen pillanatban idecsempeszem:

A parlamentárizmus az emberiség történetében korántsem »megoldás«, hanem csak »fegyverszünet.«

A parlamentárizmusnak sem filozófiai, sem politikai, sem történelmi alapja nics.

A filozófiai alaplól hiányzik az »igazság.« A politikai alaplól hiányzik a »természetesség.«

S a történelmi alaplól hiányzik — a »jövő.« A parlamentárizmus két jól befutott s teljes gőzerővel haladni akaró mozdony:

egyszer »háttal« egymáshoz csatolva! másszor egymással »szemben!«

*

Lám az öregtől az is kitellik, hogy midőn lapunk valamely számának »sok a szövege«, kidobhatja a hirdetéseket, azt mondván:

Mi nem arra indultunk el, hogy a »világot« effélékkel »hódítsuk meg.« s amugy is eleget »hirdetünk« »cikkeinkben!«

Cerberus.

Nagyváradváros közügyei.

Értesítés.

Nagyváradváros törvényhatósági bizottsága f. évi január hó 10-én, esetleg következő napjain, mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácsstermében kezdődő közgyűlésén következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A tanács jelentése Szabó Sándorné köztér átengedési iránti kérvénye tárgyában.
3. U. annak jelentése a Safrád-féle ház megvétele iránt tett javaslatra vonatkozólag.
4. U. annak jelentése a Guttmann József építkezési ügyéből folyó utca vonal megállapítása tárgyában.
5. U. annak javaslata a nagyvárad ipartestület részére iparos menház létesítése céljából adandó telek ügyében.
6. U. annak jelentése a köröspart váradvelencei részének rendezésére vonatkozólag.
8. Ugyanaz a »Zöldfa« szálloda bérletére Czeglédy Sándorral megkötött szerződést be-terjeszti.
8. Ugyanaz a magy. államvasut igazgatósága a vízvezetési csőnek a vasuti test alatt átvezetése tárgyában kötött szerződést be-terjeszti.
9. Ugyanaz a Tóth Miklóssal és Forzsák Demeterrel megkötött földbérleti szerződést be-terjeszti.
10. Nagyvárad-város központi választmánya a képviselőválasztók folyó évre megállapított névjegyzékét bemutatja.
11. Az állandó nyugdíjbizottság jelentése Takács János adópénztárnok nyugdíjaztatása tárgyában.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a városház tanácsstermében kitéve lesznek: bárki által megtekinthető. Nagyvárad, 1895. január 8-án.

Rácz Mihály, s. k.
főjegyző.

Szubvencziót kérünk!

Laptársaink a »Szabadság« és »Nagyvárad« kiadótulajdonosai tegnap délután a következő közös kérvényt adták be a városi tanácshoz:

Tekintetes városi Tanács!

Alulírott laptulajdonosok bátorokunk a tek. városi tanács b. figyelmébe ajánlani a következőket:

A város évente hirdetéseikért közel 300 forintot fizet a helybeli lapoknak (?). Ez összegért csakis oly közlemények jelennek meg, melyek nem is általános érdekűek; olyanok pedig, melyeket a városnak az illető miniszter urak intézkedései szerint nyilvánosságra kellene hozni (?), nincsenek beleértve.

Mi hajlandók vagyunk a város összes hirdetményeit évi 300—300 frt hirdetési átalányért közölni. Ezáltal a város abba a helyzetbe jut, hogy minden hivatalos közleményét a két lap útján a lehető legalkalmasabb módon egész terjedelmében hozhassuk a közönség tudomására s így mig egyrészt a tek. tanács a nméltóságú miniszteriumnak ez irányban többször (???) nyilvánított (!!) óhajlásának (?) is eleget tesz, addig másrészt ezáltal a fölöslegessé váló (?) falragasz nyomtatványok költségében egy jókora összeget megtakaríthat, mert a jövőben elesnek (?) a sok adóügyi, katonai, rendőri s egyéb nyomtatvány útján kiadandó hirdetmény, melyeknek nyomtatási ára

1890. évben 673 frt, 91—92-ben 700 frtnál több, 93. és 94. évben pedig még ennél is több volt.

Ha ez összegekhez a hirdetésekre kiadott összegeket is hozzászámítjuk, melyek körülbelül 500—600 frtra tehetők (?) ugy 4—500 frtnyi biztos megtakarítást eszközöl a város évenként nem számítva azt, hogy a lapokban közölt hirdetmények inkább tudomására jutnak a nagy közönségnek, mintha azok tartalma falragaszok útján tétetnék közzé (!!).

Midőn megemlítjük, hogy Arad sz. kir. város hirdetési átalány ezimen 600 frtot, Szeged, Pozsony stb. még nagyobb összegeket fizetnek az ottani lapoknak, bizton reméljük, a Nagyvárad városára nézve előnyös ajánlatunk elfogadását.

Maradtunk stb.

Laszky Ármin,

a »Szabadság« pol. napilap kiadótulajdonosa.

Láng József,

a »Nagyvárad« pol. napilap kiadótulajdonosa.

*

Mi, egyrészt a városnak mint testületnek, másrészt a nagy közönségnek igaz és hü tanácsadói és szószólói, kijelentjük, hogy mint eddig, ezentul is minden közérdekű hivatalos közleményt szubvenczió nélkül fogunk közölni.

Meginterjuvultuk a tanács egyes tagjait ez ügyben. Mindnyájan ellene nyilatkoztak e szubvencionális kísérletnek.

A László-malom ügye.

A nagyvárad László-malom ügyében Bige Gyula vizsgálóbíró tegnapelőtt letartóztatta id. Feldheim Izrael kereskedőt a László-malomnál elkövetett 248,000 frtos család ügyében.

A részvényesek várakozásteljesen figyelnek, hogy mi fog még kiszülni s mennyi összeg fog még javukra esni a kiderített csalásokból. A kereskedővilág aggódik, mert t ö n k esetén 8—10 kisebb esőd lesz a nagyvárad Panamának epilógja.

A vizsgálat tegnap szünetelt. Feldheim ügyében dr. Bulyovszky József kir. ügyész sürgős indítványt adott be a törvényszékhez, mely határozni fog ez indítvány és Feldheim fellebbezése tárgyában s akkor újra megindítják a vizsgálatot.

Az igazgatóság tagjai, — mint értesülünk, — a »Pesti Hazai Takarékpénztár egyesület« részére 200,000 frtig lekötötték vagyonukat. Egy-egy igazgatósági tag 23,000 frtot fizet a takarékpénztár követelésének fedezésére.

*

Legujabban a László-malom adószai közül ismét felfedeztek egy előkelő állású egyént, ki a Feldheimhoz hasonló módon a malmot több mint 100,000 frtig megkárosította.

A vizsgálat ez irányban folyik s alighanem újabb letartóztatás fog történni.

NAPTÁR.

— Január 9. —

Szerda. Róm. kath. Julián. Prot. Julián. Gör. kel. decz. 28. Több ezer vértanu. Izr. Tebeth 13.

Nap két 7 óra 28 p., nyug. 4 óra 14 p. Hold kelte 1 óra 39 p., nyug. reggel 6 óra 5 p.

Január 9. Koresolya bál a Zöldfában.

„ 12. Gyermekbál a Zöldfában.

„ 13. Ipartestületi bál a Sasban.

„ 13. A biharmegyei és nagyvárad nőegylet rendez közgyűlése.

„ 13. A p.-szöllősi olvasó kör estélye a »Jégpincében«.

„ 14. Kolon-estély a Fekete Sasban.

„ 17. Jogász táncestély a Sasban.

„ 19. Zenekedvelők táncszal egybekötött estélye a Sasban.

Január 20. Nagyváradi fodrász és borbély ifjuság tánc-estélye.
 " 21. A nagyszalontai dalárda hangversenye.
 " 26. Vadász-bál Szalárdon.
 " 26. II. Tiszti-estély.
 " 27. A Szépitési-egylet közgyűlése.
 " 31. Nagyváradi román ifjuság táncestélye.
 Február 9. Kereskedő ifjak köre bálja.
 " 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
 " 10. A nagyváradi iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.
 Február 16. Jelmezes tiszti estély.
 " 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.
 Márcz. 16. Zenekedvelők philharmonia hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

* **Bihari Sándor Schlauch Lőrincz püspök-nél.** A nagyváradi születésű hírneves festő: Bihari Sándor tegnap Schlauch Lőrincz bíboros püspök-nél tisztelt. Látogatása összefügg a bíboros azon tervével hogy a nagyváradi kanonokoknak a püspöki palota szentszéki üléstermében elhelyezett arcképeinek sorozatát szándékozik kiegészíteni. Ugyanis még 8 arckép hiányzik e sorozatból, melyeknek megrendelése iránt a tárgyalások folyamatban vannak.

* **A g. kel. egyháztanács új elnöke.** A nagyváradi velencei g. kel. egyház f. évi január hó 7-én tartott egyháztanácsi ülésen Rác Pál elhalálólása folytán újrasedésbe jött elnöki tisztségre Buday Miklóst egyhangulag megválasztotta.

* **Kérelem.** Mindazok, kik a középiskolai ifjuság által 1895. január 14-én a »Fekete Sas« nagytermében rendezendő Kolon-bálra meghívót tévedésből nem kaptak, de arra igényt tartanak, ez utón kérjük fel, hogy ebbeli kérelmekkel Reményffy Rezsőné ő nagyságához, vagy a rendezőség bármely tagjához fordulni sziveskedjenek. — A rendezőség.

* **A nyugdíj bizottság ülése.** Nagyváradi város nyugdíjbizottsága tegnap délután 3 órakor ülést tartott, melyen Sal Ferencz polgármester elnököl s Komlóssy József volt az előadó. A bizottságok megalakításán kívül az egyedüli tárgy Takácsi János városi adópénztáros nyugdíjának megállapítása volt, melyet 470 frtban szabtak meg. Ezután megalakították a számvizsgáló és az állítólagos szolgálatképtelenségi bizottságot. Az előbbinek elnöke: Dr. Molnár Imre tagjai: Hoványi Géza és Komlóssy József; az utóbbinak elnöke: Sal Ferencz; tagjai: Ragány János, Kunyhóssy János, Dr. Hoványi Ferencz és Komlóssy József.

* **Szerelem bolondja.** Kun Mariska fiatal pécsi leányka szorgalmasan varrta a tunikás szoknyákat valamelyik üzletben s nagy buzgalommal észre sem vette, hogy hegyes tűjével megszurta Király József szentlőrinczi illetőségű asztalos-legénynek érzékeny szívecskéjét. Király egészen alattvaló hangon kért gyógyító balsamot a fájó sebre, de hasztalan: a hamis leányka önmagát nem sebezte meg, hát nem is érzett fájdalmakat. A fagyasztó hidegvérűség kétségbe ejtette Királyt, ki mély bánatában kétszer egymás után mellbe lötte magát. — Bevitték a kórházba, hol csak annyit mondott: »Szeretem, nagyon szeretem a leányt.«

* **A városi vízvezetéki bizottság ülése.** Tegnap délután a vízvezetéki bizottság Bordó Ferencz tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott. Jelenvoltak: Dr. Berkovics Ferencz, Szeghalmi Bálint, Busch Dávid, Dus László bizottsági tagok, Walzer János, Orbán Ignác felügyelő mérnök. Jegyző: Nagy Lajos. Az ülés első tárgyát a vízvezetéki vállalat V-ik kereseti kimutatásának kiutalása képezte, melyre nézve a bizottság, miután a kereseti kimutatás helyessége ellen kifogásolni valót nem talált, 81 ezer forint kiutalását véleményezi a tanácsnak, s ez-

zel együtt eddig összesen 371,086 frt 86 kr lett kiutalva a vállalatnak. Kimondották ez alkalommal, hogy a vízvezetéki telepet és a városi mérnöki hivatalt a víz fogyasztásának ellenőrzésére villamos jelző készülékkel látják el, mely arra lesz hivatva, hogy segítségével a különböző vízfogyasztási adatokról állandó statisztikai kimutatást lehessen készíteni.

* **Akasztás akadályokkal.** Parc János nagyághi földmives folytonos viszályokban élt a családjával. A jó öreg tudniillik nagyon szeretete az italt s minden pénzét a borba ölte, a mit a vagyonra féltékeny családja nem nézett jó szemmel. Persze, hogy folyton szidták az öreget, aki megható türelemmel viselte el sorát és folyton — ivott. Végre az ő türelme is megszakadt. A napokban felesége meg két legényfia korholásaikkal annyira elkeserítették a szegény öreget, a ki már régóta játszsza a martírt, hogy Parc János uram elhatározta: véget vetni ennek a sanyaru életnek. Föl is akart menni a padlásra, hogy felakassza magát, s már a létra legfelső fokán volt, a mikor ez megbillent s Parc a földre zuhant. A szegény öreg mindkét lábát eltörte. Most betegesen fekszik ágyában a család kegyetlen bánásmódjának az — áldozata.

* **Egy kis affér.** A gyarló ember soha sincsen megelégedve azzal, a mi van. Így volt egy ismert ur is! Neki is volt bajusza, de — vörös. — Sokféle szert próbált, hanem a mi egyszer vörös, az vörös marad is. — Képzelték tehát emberünk öröme, midőn egyik barátja oly szert ajánlott neki, mely feketévé változtatja az anarkista vörös színt. Haza ment és a kapott szerrel jól bekente bajuszát. És csodák csodája, alig fél óra múlva a bajusz — akár a szurok — csak úgy fénylett a feketeségtől. Boldogan feküdt le és boldog volt másnap reggel is — míg a tükörbe nem nézett. — Hasábokat lehetne írni arról, hogy mit érzett ez az ur akkor, midőn a tükörben látta magát. Az az átható fekete szín, mely tegnap oly végzetlen örömmel töltötte el kebelét — zöldre változott. Kétségbeesve rohant barátjához ellenméregért, de ez mosolyogva intett az átellenben levő borbély felé, aki műértő szemmel vizsgálta a bajuszt, mely a remény színében virított. De reményt fájdalom ő sem nyujthatott azon urnak. Azt mondta nagy kegyetlenséggel, hogy itt nincs más hátra, — mint leborotválni az orr alját. Sőt még azt is kilátásba helyezte, hogy a leborotválandó bajusz helyén esetleg zöld serték fognak nőni. Megtörve kaszáltatta le tehát az ur a bajuszát s már pört indított volna szomszédja ellen, ha észre nem vette volna, hogy a leendő bajusz újra — vörös lesz.

* **Táncmulatság.** A pecezszőlősi olvasóegylet folyó évi január hó 13-dik napján az ugynevezett »Jégpince« helyiségben zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj személyenkint 1 korona.

* **A nagyváradi Ferencz Józseflovassági laktanya.** A Hirschl és Bachrach czég a lovassági laktanya felépítéséért tudvalevőleg 500,000 frtot kapott a várostól. Azonban utólag a czég ujabi követeléssel lépett fel az általa teljesített pótmunkálatokért 60,000 frt erejéig. A város csak 5000 frtot ajánlott meg. Ebből differenzia támadt a város és a vállalkozó czég között. Az ügy békés uton való elintézésére a tegnap tartott biz. ülés, melyen Rác Mihály főjegyző elnököl, s Darvassy Lajos előadó, Bozók Béla főmérnök, Guttman József, Knapp Ferencz építészek és Dus László főgyépsz voltak jelen; megállapította, hogy a czégnek nem 5000, hanem 15,000 frt jár még, mert a miniszterium által történt levonásokban ismétlések fordultak elő. Ez összegből azonban 15¹/₄% vállalkozási engedély melletti megviszont a várost.

* **Ének a szerumról.** Bocsanatot kérünk olvasóinktól, hogy találó anekdotával füszerizzük e kis históriát: Behoztak egy difteritiszes beteget a Biharmegyei köz-kórházba. Mivel ekkor folyt nagyban a kísérletezés a városi járványkórházban a szerummal, átvitték ide a

beteget, ki meg is gyógyult. A városi főorvos megkereste a megyét, hogy a beteg gyógyítására fordított 2 üveg szerumot térítse meg. Az alispán Nagyváradi város polgármesterét átiratban értesítette, hogy ime, itt küldi a szerumot. De a két üveg szerum nem volt a levél mellett. — Most következik a mi történetünk. Ludat küldött a gazda a szomszéd faluba ismerősének s a levélben is megírta, hogy itt küldök egy libát, nem találsz benne hibát. A cigány aki a pakkot vitte, utközben megéhezett s a ludat megette, de a levelet hűségesen kézbesítette a címzettnek. Ráförmed a cigányra:

— Hol a liba, te cigány?
 — Liba, instálom?
 — Igen. Itt a levélben liba áll.
 — Hiszen kezeit csókolom, ha ott van a levélben, akkor nincs semmi baj.
 Nincs semmi baj, ott a 2 üveg szerum a levélben, áldassék érte a bürokrácia.

* **Uj kaszinó.** Micskén a napokban kaszinó alakult, melynek elnökül közlekedés mellett Baranyi Menyhért oda való földbirtokost választották meg. A városunkban is előnyösen ismert fiatal elnök bizonyára kitűnően meg fog felelni ebbeli tisztének.

* **Uj tűzérkaszánya.** Nagyváradváros eddig a Sztaroveszky utcában levő ugynevezett szükség tűzér kaszánya nem képes az itt állomásozó tűzérseget már magába fogadni. Ez okból a város elhatározta, hogy a Ferencz József kaszánya mellett, hol egy egész katonai város van keletkezében, egy új tűzér kaszányát fog építeni. Az impozáns épület, melynek tervei már elkészültek, 500,000 frtba fog kerülni.

* **A nagyváradi fodrász és borbély ifjuság** egy része folyó hó 20-án a »Zöldfa« szálloda dísztermében részben a helybeli szegény gyermekek felruházására, részben az E. M. K. E. javára zártkörű táncestélyt rendez. Belépti-díj: Személyjegy 1 frt, családjegyet (3 személyre) 2 frt. Kezdeté 8 órakor. Hölgyek részére csinos táncrendekről gondoskodik van. A zenét Rác Jóska teljes zenekara szolgáltatja. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

* **Kolonestély.** Sára Miklós előnyösen ismert tánczmester, esütörtökön 10-én tartja meg, a tanítványai által rendezett 3-ik nagykolont, mely alkalommal ismét bemutatja a székely nemzeti táncot (székely jelmezben) mely már egy kolonestélyen oly nagy sikert aratott. Ez uton is felhívjuk rá az érdeklődők figyelmét.

* **Koldus tanító.** Tegnap délelőtt a rendőrség egy gyanus külsejű koldust tartóztatott le, ki jóformán még beszélni sem tudott. A vizsgálat során azonban okirataiból kitűnt, hogy az illető Máramaros-Szigeten tanító volt s mivel anyagi viszonyaival küzdeni nem tudott a koldulásra adta magát. A rendőrség szabadon eresztette.

* **Bucus a kapufélfától.** Mandel Ödön kereskedő segéd Kapuczinus-utcai lakásáról ugy este felé egy kis szórakozás végett eltávozott s kapukulesát egész jóhiszeműleg a kapu egyik belső felére akasztotta. Ámde meglátta ezt két szemfüles nagypiaczi csavargó s a hogy Mandel a kulcsot felakasztotta, azt ők ép oly könnyen leakasztották s behatolva annak lakására onnan az értékesíthető dolgokat mind elvitték, úgy 20 frt értékben. — A károsult hazajövelekor a kárt azonnal észrevette s rögtön jelentést tett a rendőrségnek, de mindez ideig a tettes ismeretlen.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08,	Budapest felé 2-25, 8-43,
1-50, 7-15 — 3-46.	11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44,	Kolozsvár felé 2-19, 7-15,
11-41, 8-00, 8-38.	2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33,
Aradról 9-32.	10-15.
Vaskóh-Belényesről 11-28,	Arad felé 4-25.
9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10,
Gyoma-Kótról 12-47, 8-41.	2-10.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05,
	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

IRODALOM.

— **Uj jogi szaklap Budapesten.** Dr. Ödönfi Miksa szerkesztésében »*Ügyvédek Közölnye*« című új jogi heti lap indult meg, melynek fő célja, hogy az új sommás eljárás életbeléptetése óta az ügyvédek és bíróságok álláspontja kapcsán felmerült kérdéseket ismertesse. Előfizetési ára egy évre 6 frt.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utolsó forint.

(Eredeti elbeszélés.)

Irta: B. P.

(Folytatás.)

Midőn András magára maradt, lerogyott a pamlagra. Rettenetes lelki küzdelmeken ment keresztül. Előbbi elhatározása ingadozni kezdett. De azután elgondolta, hogy bizonyos tekintetekben főnöke házára is szegényt hoz az, ha kívül, hogy ott egy rokona sikkasztott, holott ő senkire sem hoz szegényt, ha feláldozza magát.

Végleg eltökélte magát, fölkereste főnökét s kijelentette, hogy ő a pénztárt néhány ezer forintig meglopta.

Hatvani a kijelentésre először jót kaczagott. De azután feltűnt előtte András dult arca és szokatlan izgatottsága.

Kezdte hinni a dolgot. Leült és gondolataiba mélyedt.

Egy kivülről behatolt zaj riasztotta fel.

Ott látta maga előtt állani Andrást.

Főlnézett és reáivallt:

— Még is itt van? Mit akar? Hát nem adtam elég időt arra, hogy eltakarodjék.

András összerázkódott. S azután nyomott hangon mondá:

— Előbb nem távozzatok, míg főnök ur fölöttem nem rendelkezik.

Hatvani ingerülten ugrott fel helyéről.

— Igaza van. Tehát rendelkezem; végre is ön csakugyan büntetést érdemel, nagyobb, mint más az ön helyében.

S megragadta a fiatal embert karjánál, s bevitte a másik szobába, hol a leányok együtt voltak.

— Nézzétek ezt az embert, — kiáltá — elhatároztam volt, hogy egy pár nap mulva elétek vezetem, mint czégtársamat, s mint — vőmet — de a jó Isten megóvott a kigyótól, melyet keblemen melengtettem. — — Ime ő ma kijelentette előttem, hogy meglopott. — —

Görög András megsemmisülve állt ott.

A büntetésre el volt készülve, de erre a meggyaláztatásra nem.

S épen Irén előtt!

Egy perczig végig villant eszén az is, hátha Róza mesalta s Irén Lászi dolgairól semmit sem tud, s csakugyan őt tartja bűnösnek?

De nem sok ideje volt az elmélkedésre, mert Hatvani újra rákiáltott:

— Még sem takarodik innen? Mit vár?

— Jogomban állana önt becsukatni, de nem teszem, — Istenre bízom megbüntetését annak, aki legjobb embere, jöltevője ellen ilyen súlyosan vétkezett.

Néhány percz mulva András az utcán volt. — — —

Künn tolongtak az emberek, a mint ez a fővárosban nyári estéken szokás. András ingadozva haladt előre s minduntalan beleütközött valakibe. Egyik másik haragosan összeszidta, hogy miért nem vigyáz?

András tovább ment, azt sem tudta, merre jár?

Szinte öntudatlanul jutott a Duna partjára, melynek habjaival a hold bujósdi játszott.

Ha olykor egy-egy felhőske arra került, a hold a mögé rejtette el magát, a habok ilyenkor elveszték fényüket, csak az a világos pont rezgett a víz tükrén s beállott a homályban is.

András mélyen elgondolkozott.

Ime egyszerre ki van taszítva az emberek társaságából. S miért? Mert a gyalázat tapadt hozzá.

A gyalázat? hát hiszen ő semmi bűnös dolgot sem cselekedett.

De elvállalta másnak a bűnét, másnak a gyalázatát.

Egyre megy.

A jellemes embereket a gyalázat látszata is le tudja sujtani.

S a lány szívü emberek igen érzékenyek szoktak lenni.

Fel s alá járt, majd közben megpihent.

Elviselhetetlennek találta az életet s kezdett azzal — leszámolni.

Könnyü leszámolás volt.

Ki fogja őt megsiratni, vagy csak emlegetni is?

Senki!

Leküzdhetetlen vágyat érzett ott lenni a sir mélyén — örök álmát — aludni.

De a legnagyobb vonzerő az életösztön, ez is nyilvánult és érvényesülni kívánt.

A szegény áldozat újra habozott.

Végre bekövetkezett a legutolsó — elhatározás.

Könnyü szívvel, majdnem mosolyogva, elbucszott egyetlen — eszményétől.

S majdnem vígan készült és számlált:

Egy-kettő — — —

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Tanácskozás a miniszterelnöknél.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. táv.)

A miniszterelnöki palotában ma fontos értekezlet volt, amelyre Khuen-Héderváry a következő nyolcz vezéregyéniséget hívta meg: Wekerle miniszterelnököt, Bánffy Dezső bárót, Szilágyi József koronaörit, Szilágyi Dezső igazságügyi minisztert, Csáky Albint, Széll Kálmánt, Tisza Kálmánt és Darányi Ignácot. Az értekezleten megvitatták Khuen-Héderváry föltételeit, amelyek között a legfontosabb, hogy fölhatalmazást követel arra nézve, hogy a különböző pártokkal is tárgyalásba bocsátkozhassék. A tanácskozás délután 3-tól 5-ig tartott, amikor a jelenvoltak ebédelni mentek. 6 órakor megint összejöttek s konferáltak 8-ig, azután együtt mentek a szabadelvü körbe.

A bán föltételei.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. táv.)

Khuen-Héderváry a korona által neki fölajánlott megbízás végleges elfogadását a következő két feltételhez kötötte:

1. Hogy Szapáry Gyula pártja az új kormánylyal szemközt ne maradjon meg a merev ellenzéki állásponton.

2. Hogy a szabadelvüpart ne csak a fennálló program keresztülvitelében támogassa az új kabinetet melegen és tartózkodás nélkül vagyis nem pusztán a vezető személyek melletti mindenkori passzív asszisztálásban nyilvánuljon a támogatás, hanem terjedjen az ki a képviselőházra is arra az időre, ha majd a jövőben esetleg más pártalakulás keletkeznék.

A fuzió ellen.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. ered. táv.)

A miniszterelnöki palotában tartott értekezleten a jelenvoltak nagy többsége ellene nyilatkozott a fuziónak a bán által proponált alakban s módoszatok közt keresztül vitelének s így a tanácskozás

inkább negatív eredményt mutatott. Ha a tanácskozásban részt vettek egyáltalán visszautasítják a bán javaslatát s föl nem jogositják az Apponyival való tárgyalásokra, úgy a bán a kabinet-alakításra kapott megbízást visszaadja a királynak, s ez esetben Bánffy személye lép hirtelen előtérbe.

Ujabb tanácskozások.

Budapest, jan. 8. (Saját tudósítónk táv.) A helyzetben semmiféle újabb változás nem történt. A bán folyvást tanácskozik a szabadelvü-part főbb embereivel. Így behatóan konferált újból Wekerle miniszterelnökkel, Tisza Kálmánnal, Bánffy Dezsővel, Széll Kálmánnal, Falk Miksával s leghosszasabban Szapáry Gyula gróffal. Mindezekkel közölte a bán ams föltételeket, amelyek mellett hajlandó kormányt alakítani.

Az új kormány programja.

Budapest, jan. 8. (Saját tudósítónk táv.)

A félhivatalos Bud. Tud. ezeket jelenti a válságról: Az immár több hét óta fennforgó kormányválság ma egy lépéssel sem hozatott a megoldás felé. Khuen-Héderváry gróf, ki természetesen most senkivel sem beszél tárczaelvállásról, szakadatlanul tárgyal a szabadelvü part mérvadó egyéneivel azon program szövegezése felett, a mely alapján az új kormány alakuljon. Ezen megbeszélések még nem voltak befejezhetők; azok befejezése előtt pedig nem várható ő felségének elhatározása kabinetalakítási megbízásra vonatkozólag.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. eredeti táv.)

A képviselőház holnap d. e. 11 órakor meg fogja ugyan tartani ülését, de még egyáltalán nem bizonyos az, hogy be fogják-e jelenteni az új miniszterelnököt.

Kétségtelen csak az, hogy a képviselőház az új kabinet megalakulásáig elnapolja magát.

Miután biztosra veszik, hogy holnapra nagy közönség fog a parlament elé gyülekezni, a fogadtatásra már megtették az előkészületeket annyiban, hogy a kapitányságtól a rendesnél nagyobb számú rendőrséget reklamáltak.

Gajári lemond.

Budapest, jan. 8. (Saját tud. táv.)

Gajary Ödön a félhivatalos Nemzet szerkesztője ma beadta a lemondását a felelős szerkesztői állásáról.

Az örmény kérdés.

Budapest, jan. 8. (Saját tudósítónk távirata.)

A Secolo konstantinápolyi távirata szerint egy török hadi hajó elfogott egy amerikai hajót, amely tizezer fegyvert szállított Örményország részére.

A lengyelek és a czár.

Budapest, jan. 8. (Saját tudósítónk távirata.)

Varsóból jelenti egy telegramm, hogy a lengyelek aláírást gyűjtenek egy feliratra, amelyet a czárhoz szándakoznak intézni. Ebben a föliratban arra

kéri a czárt, hogy menjen el Lengyelországba s szerezzon személyes meggyőződést a helyzetről. A feliratot csak akkor adják át a czárnak, amikor S u v a l o v gróf az új lengyel kormányzó Varsóba érkezik. Előbb semmiféle akciókat nem tartanak tanácsosnak.

Dinamit robbanás az aldunán.

Budapest, jan. 8. (Saját tudósítónk távirnta.) Orsován az Alduna munkálatoknál tegnap nagy dinamitrobbanás történt. A hajózási scatorna alatt dolgozó furóhajó közelében történt a szerencsétlenség, ahol egy ladikon néhány pár mázsa dinamit robbant föl rettenetes dörrenéssel. A robbanás izekre szaggatta a dinamit őrzésére kirendelt őrt, megölte a furóhajó kovácsát s három más munkást, hármat pedig életveszélyesen megsebesít. A furóhajó is megsérült a mellette volt szenes dereglye pedig nyomban elsüllyedt. A szörnyű szerencsétlenséget az egyik munkás könnyelműsége idézte elő.

Politika mennyegző.

Budapest, jan. 8. (Saját tudósítónk távirnta.) Milanóból jelenti egy telegramm: Crispi leányának, akinek most lesz az esküvője, Brin tengernagy is küldött ajándékot, amelyeket azonban Crispi fölbontatlanul küldött vissza s maga írta rá, hogy nem fogadja el. — Brin tudniillik Giolitti barátja s Crispi politikai ellenfele volt, amit Crispi még a leánya mennyegzője alkalmával sem bocsátott meg neki.

Különfélék.

☞ **Ház kivétel Amerikában.** Az Egyesült-államokból egy majdnem hihetetlenül hangzó dolgot hoznak a lapok. Egy Oregon állambeli lakó Seattleből, hol eddig lakott, át kellett költözködni Olimpiába. Azonban Seattleben 35.000 frt értékben egy házat építtetett s mivel a kérdéses házat senki sem akarta megvenni, másrészt pedig az illetőnek sem volt elég pénze hozzá, hogy még egy házat építsen, merész gondolata jött. A két várost, melyek 100 km. távolságban feküdtek egymástól, egy folyó kötötte össze. Az élelmes amerikai erre alapította tervét. Midőn tervével előállott, mindenki kinevette, de ő nem engedte magát zavartatni. Hengereken az egész házat, butoraival együtt, egy nagy tutajra rátolatta s az új Noe bárkáját elindították a vizen le. A ház meg is érkezett Olimpiába szerencsésen, anélkül, hogy csak egy butor darabb eldőlt volna benne, vagy egyetlen ablaka betörtött volna. A tulajdonos ekkor vásárolt egy darab földet s házat oda gurította. Csak azt nem tudjuk, hogy mily kiterjedésű és súlyú volt az épület s mennyibe került az átköltöztetés.

☞ **Az emberi szem kifejlődése.** Atudomány érdekes adatokat nyújt arról, hogy milyen volt egykor az emberi szem és mivé lehet még. Az indusok legrégebb okirataiból úgy látszik, hogy a legrégebb, de már történelmi korban csupán három színt ismertek, a fehéret, feketét és pirosat. Sokáig tartott, míg a szem megkülönböztethette a sárga színt és még hosszabb idő mult el, míg a zöldet tanulta megismerni. A görögöknek nagyon kifejlődött színérzékük volt, és későbbi iratok mégis bizonyítják, hogy a görög festészek Nagy Sándor korában csupán a fehér, fekete, piros és sárga alapszíneket ismerték; a kékre és viola színre nem volt kifejezésük és e színeket feketének és szürkének nevezték. Így a szivárvány színeit csak lassankint különböztették meg és a nagy Aristoteles csupán négy színt ismert belőle. Általánosan ismert tény, hogy a színhasáb fényképezésénél a kék és viola szín mögött jól észrevehető bs-

nyomás marad hátra, melyet azonban már nem vagyunk képesek szín gyanánt megkülönböztetni. Az élettudósok azt állítják, hogy lesz oly idő, melyben az ember tökéletesített szeme képes lesz arra, hogy e színt is megkülönböztesse. Némely állatokról eddig is valószínű, hogy az ultravioletet felfogják.

☞ **Szerencse.** — Szerencsés volt a vadászaton? — Nagyon. Kétszer lőttek el szorosan mellettem.

☞ **Ismerettség.** — Mondja csak, tanár ur, ismeri a fiatal Andrássyt? — Oh, ismertem, mikor még az atyja kis fiu volt.

☞ **Jó tanács.** Egyik vidéki városból jelentik, hogy a rengeteg hó nagy gondot okozott a tanácsnak. Végre a polgármester ezt indítványozta a tanácsban: — Assunk egy jókora gödröt, aztán oda hordassuk a havat. Kérdé az egyik tanácsos: — És hova tegyük a kiásott földet? A polgármester szellemi fölénye tudatában felel: — Hát másik gödröt ásunk.

Közgazdaság.

Gyümölcsfa-tenyésztés a vasut mentén. A vasutak mentén fekvő keskeny töltések vasutak közelsége miatt eddig gazdaságilag egyáltalán nem voltak kihasználva, mert sem a legeltetésre, sem egyéb gazdasági művelésre nem voltak alkalmasak. E töltések gyümölcsfa-tenyésztés útján már régen jövődélmezőkké lettek volna tehető s a gazdasági egyesületek meg is sürgették több ízben a tervet, de eredménytelenül. Most végre teljesülni fog e jogos kívánság. A kereskedelemügyi miniszterium ugyanis az államvasutak üzletvezetőségeinek utasítást adott, hogy a vasutvonalak mentén levő s vasuti célokra nem szükséges területek, valamint a vasúthoz tartozó állomási és őrházi kertek, agyag-gödrök, szabad rakodóterületek és egyéb üres telkek befásítására nézve előterjesztést tegyenek, melyben az éghajlati és talajviszonyok figyelembe vétele mellett a legalkalmasabban ültethető hasznófák és gyümölcsfák neveit is megjelölik. A miniszterium a befásítást mielőbb keresztül óhajta vinni s a fölmerülő teendőket ellátására külön szakközvegeket fog alkalmazni. Ezek fogják a részükre kijelölendő területén a befásítást vezetni és ennek keresztülvitelét ellenőrizni.

A börze-reform. A kereskedelemügyi miniszter, már megvalósította azt a tervét, hogy tanulmányoztatja a külföldi tőzsdéket annak megállapítása céljából, mely intézkedések volnának célszerűek és szükségesek a tőzsdéi visszaélések megállítására végett. Balai dr. miniszteri titkár van kiküldve a tanulmányutra, a miniszterium részéről. Ki a bécsi, berlini és londoni tőzsdék tanulmányozására kapott megbízást. Bécsbe már volt is, ahol a tőzsde titkárával folytatott tanácskozásokat és meglátogatta az érték- és termény-tőzsdét hosszasan megfigyelve az üzletmenetet. Jelen volt azután a választott bíróság több ítékezésénél is. Lesz-e eredménye ennek a tanulmány-utnak, meg fogjuk-e tudni általa olyan dolgokat és intézményeket, melyek annak jogosultságát képezhetnék; több mint bizonytalan.

A borhamisítás. Franciaországban igen nagy arányokat öltött. A képviselői kamara előtt fekvő hivatalos jelentés szerint az elfogyasztott szeszes italok kilencz tizedrésze meg volt hamisítva. A cognacra nézve érdekes, hogy az exportra kerülő mennyiségnek egy hatod részét sem képes Franciaország borból gyártani. Pedig csak hozzánk a mult évben 4808 mm. cognac lett Franciaországból beszállítva 715,623 frank értékben.

Tojásforgalom a mult évben. A mult évben a monarchia területére 11 hónap alatt 188,782 mm. tojást hoztak be 4,719,550 frt értékben, melylyel szemben a kivitel 841,577 mm.-ra rugott, 34,083,869 frt értékben. A dologban az a legérdekesebb, hogy az import legnagyobb része oroszországi áru; úgy, hogy az orosz tojás félelmes versenytársa lett a magyar ilyenmü terménynek az összes osztrák piacokon is, miután már megelőzőleg leszorította a németországi piacokról.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 7.

Külföldi emelkedő árakra az irányszat megszilárdult. A malmok 20,000 mm. vásároltak 2-5 krral magazabb árakon.

Határidő üzlet mozgalmas. Különösen buza öszre emelkedő egész 7-05 krig. — Rozs 6 krral., Tengeri 5-7 kr. Zab 4 krral javult.

Tényleges gabna-árak:

	m. m.	súly	effectiv ár
Buza, tiszavidéki	300	82 k.	6-95
» »	1800	82 »	6-92 $\frac{1}{2}$
» »	300	80-5 »	6-87 $\frac{1}{2}$
» »	100	78-4 »	6- $\frac{1}{2}$
Buza, pestmegyei	200	81 »	6-77 $\frac{1}{2}$
» »	200	80-5 »	6-72 $\frac{1}{2}$
Buza, ó-becsei	2200	79-8 »	6-87 $\frac{1}{2}$
» fehérmegyei	2000	82 »	6-90
» »	1500	81 »	6-90
Buza, bántási	5700	79 »	6-90
Rozs	200	— »	5-40
Árpa	—	— »	5-95
Zab	100	— »	6-32 $\frac{1}{2}$
» »	200	— »	5-90
Tengeri	—	— »	—
» orosz	—	— »	5-90
Repcze	—	— »	—
Köles	—	— »	—

Sertés-üzlet.

Kőbánya, január 7. Készlet: 117,819 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 43-44 kr.; középi: 43-44 kr.; süldő kövér: 44 $\frac{1}{2}$ -45 kr.; sovány: 44-45 kr.; Román: —; Szerb kövér 43-44 kr.; könnyű 42-43 kr.;

A budapesti érték-tőzsde hivatalos árjegyzései

1895. január 7.

Befizetés	Az értékpapir neve	Árfolyam
	Aranyjárdék . . .	4 $\frac{0}{100}$ 123-75
	Koronajárdék . . .	4 $\frac{0}{100}$ 98-70
	Magyar regále-kötv. . .	4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ 100-50
	Magyar földteherm. k. . .	4 $\frac{0}{100}$ 97-50
	Tiszai és szegedi nyer. . .	4 $\frac{0}{100}$ 143-00
	Osztr. aranyjárdék . . .	4 $\frac{0}{100}$ 124-75
	1860. államsorsj. . .	5 $\frac{0}{100}$ 162-25
	Kisbirtokosok földhit. . .	5 $\frac{0}{100}$ 103-50
	» » » . . .	4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ 100-50
	Magyar földhitelint. . .	4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ 101-00
	» » » . . .	4 $\frac{0}{100}$ 98-25
	Magy jelzáloghitelb. . .	4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ 101-00
	Pesti magy. ker. bank . . .	4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ 100-50
	» » » . . .	4 $\frac{0}{100}$ 97-50
500	Pesti magyar keresk. bank . . .	1313-00
300	Egyesült főv. takarékpénztár . . .	1300-00
300	Magyar orsz. közp. » . . .	862-00
1000	Pesti hazai első » . . .	9200-00
1000	Első magy. ált. bizt. társ. . .	3975-00
500	Első pesti gőzmalom r. t. . .	2200-00
150	Victória gőzmalom . . .	250-00
160	Kőbányai gőztéglagyár t. . .	980-00
100	Magy. aszf. részvény társ. . .	302-50
20	Salgótarjáni kőszénbánya . . .	781-00
400	Ganz és társa . . .	2100-00
	Arany cs. és kir. . .	5-84
	» 20 frankos . . .	9-86
	» 20 márkás . . .	12-16

Nyomdász-

tanoncokul

fölvételnek valamely középiskolának egy-két osztályát végzett, 14 éven felüli fiuk.

Szent László-nyomda,
Apáca-utca 3. szám.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Legújabb kalapok!!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Déri-házban levő czipő-üzletünket feloszlattuk és a Zöldfa-utcza

Dr. Munk-féle bazárépületben

egy a mai kornak megfelelő

uri divat-üzletet

rendeztünk be.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árak.

Kalapok, ingek, gallérok, nyakkendők, kesztyűk, valódi Jäger-ingek, harisnyák, illatszer, pénz- és szivartárczák. Esőernyők, sétapálczák, legújabb patent bőr Camaschnik, valódi orosz Callotsnik stb.

A legnagyobb raktár férfi-, női- és gyermek-czipőkben.

→ FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK. ←

Nádor L. és Társa, Nagyvárad.

(16) 10-2

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáca-utcza 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könnyvnyomdai munkákra, úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek; továbbá diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számiák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint falragaszok legizlésesebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati iveri, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujjonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szíves pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894. december hóban.

(5) 0-6

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

→ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ←